

BILAG

TIL

BETÆNKNING

TIL

FOLKETINGET

AFGIVET AF

DEN AF TINGET UNDER 15. JUNI 1945 NEDSATTE
KOMMISSION I HENHOLD TIL GRUNDLOVENS § 45

I

UNDERSØGELSE AF SAMTLIGE POLITISKE OG MILITÆRE
FORHOLD, SOM KAN TJENE TIL BEDØMMELSE AF, HVORVIDT
DER ER GRUNDLAG FOR AT GØRE ANSVAR GÆLDENDE OVER
FOR MINISTRE ELLER ANDRE SÆRLIG ANSVARLIGE
I FORBINDELSE MED DANMARKS BESÆTTELSE
AF TYSKE TROPPER DEN 9. APRIL 1940

AKTSTYKKER

STENOGRAFISKE REFERATER

Udskrift af Ministerprotokollen.

8. Marts 1940.

Efter en Drøftelse af Tilskud til Skytteforeningerne, hvorom der var rettet Henvendelse, bemyndigedes Indenrigsministeren til at forhandle med Skytteforeningerne og Idrætsforeningerne om Sagen.

8. Marts 1940.

Udenrigsministeren gav Meddelelse om Forsøg paa Fredsforhandlinger mellem Finland og Rusland.

9. Marts 1940.

Udenrigsministeren gav Meddelelse om de direkte Forhandlinger, som var begyndt mellem Rusland og Finland.

Udenrigsministeren refererede et Forslag fra Koht om et Initiativ til Fredsforhandlinger i Almindelighed. — Enighed om at henstille, at man saa Tiden an.

28. Marts 1940.

I Anledning af et Ønske fra Oluf Pedersen om at stille en Forespørgsel til Udenrigsministeren var man enig om at se Tiden an.

1. April 1940.

Udenrigsministeren omtalte den sidste Tids Neutralitetskrænkelser:

Det vedtoges at nedlægge Protest over for England i Anledning af, at den tyske Damper „Stinnes“ var torpederet paa dansk Omraade, samt at kræve den tilfangetagne Kaptajn udleveret og Erstatning udredet.

Angaaende de mange Overflyvninger vedtoges det at protestere mod begge krigsførende Parter.

5. April 1940. (Kl. 11).

Udenrigsministeren refererede Meddelelser fra Gesandten i Berlin angaaende Uroen om de nordiske Lande. Det vedtoges at søge nærmere Oplysninger fremskaffet bl. a. fra Sverrig og Norge, inden Partiformænd og Nævn indkaldes til Drøftelse.

5. April 1940. (Kl. 14.30).

Udenrigsministeren gav yderligere Oplysninger om den udenrigspolitiske Situation. Disse gik i beroligende Retning.

Man vedtog da at afvente et nyt Brev, som var undervejs fra Zahle i Berlin.

6. April 1940.

Udenrigsministeren gav Oplysninger om den udenrigske Situation. England havde tilstillet Norge og Sverrig Noter. Efter en foreløbig Meddelelse om den svenske Notes Indhold betød den nærmest en Afspænding i Situationen, da der aabenbart ikke rejstes øjeblikkelige Krav, men kun rejstes en almindelig Drøftelse.

Dersom Noten til Norge var af anden, alvorligere Karakter, vilde Ministermøde blive indkaldt senere paa Dagen.

8. April 1940. (Kl. 10).

Udenrigsministeren meddelte, at den franske og engelske Gesandt ved 5-Tiden i Morges havde meddelt den norske Udenrigsminister, at der af de to Landes Flaader var udlagt Miner 3 Steder paa norsk Territorium. Man vidste endnu ikke, hvad Norge vilde foretage sig.

Forsvarsministeren meddelte, at der i Morges var konstateret ca. 40 armerede tyske Trawlere og et lignende Antal andre mindre Skibe (Ministrygningsbaade) i Farvandet om Læsø samt 6 tyske Krigsskibe (Gneisenau, 2 andre store Skibe og 3 Jagere) gaaende Nord paa forbi Langeland.

— Man var enig om, at dette Fremstød sikkert stod i Forbindelse med den engelsk-franske Mineudlægning ved Norge. For Danmarks Vedkommende forelaa ingen Henvendelser eller Forespørgsler af nogen Art fra nogen af Parterne.

Mødet udsattes derefter, indtil Statsministeren, Udenrigsministeren og Forsvarsministeren havde konfereret med Kongen.

8. April 1940. (Kl. 14).

Statsministeren gav Meddelelse om Konferencen med Kongen. Umiddelbart før Forsvarsministeren var taget til Kongen, havde Generalstabens Efterretningsvæsen meddelt, at man havde faaet en Meddelelse gaaende ud paa, at tyske Tropper skulde være paa Vej fra Rendsborg Nord paa. Man havde paa denne Baggrund drøftet Betimeligheden af særlige Foranstaltninger, bl. a. Genindkaldelsen af de Aargange, der var hjemsendt med Uniform. Man var dog i Øjeblikket blevet staaende ved følgende: 1) De tjenstgørende Styrker sættes i fuldt Alarmberedskab. 2) Der genindkaldes uddannet Mandskab til Niels Iuel.

Mødet godkendte dette.

8. April 1940. (Kl. 16.30).

Statsministeren gav Meddelelse om den Samtale, som Udenrigsministeren i Eftermiddag havde haft med den tyske Gesandt under den sædvanlige Gesandtmodtagelse. Gesandten havde ingen Meddelelser faaet fra sin Regering, men som Forholdene havde udviklet sig ved Norge, maatte man anse Situationen for meget alvorlig. Da Udenrigsministeren havde bemærket, at den danske Regering i denne Situation maatte overveje Indkaldelser til Styrkelse af Beredskabet, havde Gesandten sagt, at det var hans personlige Opfattelse, at dette vilde være højst ulykkeligt. Ud fra sin Opfattelse maatte han fraraade Skridt, der kunde blive forkert opfattet af den tyske Regering med Hensyn til Danmarks Stilling under Konflikten med Norge.

Til Efterretning.

8. April 1940. (Kl. 21.30).

Der gaves Referat fra Partiformandsmødet Kl. 20. Her havde Udenrigsministeren og Forsvarsministeren gjort udførlig Rede for de i Dagens Løb modtagne Oplysninger og trufne Beslutninger. Under Drøftelserne var ogsaa Spørgsmaalet om yderligere Indkaldelser blevet berørt. Der var dog ikke rejst noget Krav i saa Henseende, og Dr. Krag bemærkede, at det efter Udenrigsministerens Oplysninger om Samtalen med den tyske Gesandt næppe vilde være heldigt at foretage et saadant Skridt i Øjeblikket. — De sidste Efterretninger gik iøvrigt ud paa, at de tyske Skibe, der tidligere var omtalt, samt nogle yderligere rapporterede stadig gik Nord paa. Den Flaadeafdeling, der om Morgenen var rapporteret ved Langeland (med Slagskibet Gneisenau i Spidsen), havde i Aften passeret Skagen og stod Vest over. — Fra Slesvig gik Efterretningerne ud paa, at man skønnede, der var Tale om en Division tyske Tropper. De var nu standset. Der skulde være forlangt Indkvartering i Flensborg og Omegn for 9 000 Mand. Resten af Styrken var standset længere Syd paa omkring Byen Slesvig.

Forsvarsministeren meddelte iøvrigt, at Tropperne i Sønderjylland var i højeste Alarmberedskab, medens Styrkerne i det øvrige Land vilde være paa næsthøjeste Alarmberedskabsstrin.

Tirsdag 9. April 1940. (Kl. 6.30 Fm.).

Statsministeren, Udenrigsministeren og Forsvarsministeren refererede Morgenens Begivenheder. Den tyske Gesandt havde telefoneret til Udenrigsministeren noget over Kl. 4 og meddelt, at han havde faaet Ordre til at overrække en Note fra den tyske Regering. Overrækkelsen fandt Sted i Udenrigsministerens Hjem henad Kl. 4.30. Gesandten havde meddelt, at tyske Tropper i dette Øjeblik overskred den danske Grænse i Sønderjylland og gjorde Landgang flere Steder i Danmark. Dette var blevet nødvendigt for at komme England i Forkøbet, da man havde faaet Vished for, at England ellers vilde sætte sig fast paa dansk Territorium. Derimod havde den tyske Regering ikke til Hensigt at antaste Danmarks Integritet og politiske Uafhængighed, hverken nu eller i Fremtiden.

Gesandten havde til Opgave at opfordre den danske Regering til ikke at lade Tropperne gøre Modstand mod Indrykningen, da Tyskland i saa Fald vilde bryde Modstanden med alle Midler. Gesandten maatte bede om Svar meget hurtigt, da tyske Kampmaskiner om kort Tid vilde være over København, og da den tyske Værnemagt iøvrigt havde Ordre til at fortsætte den paabegyndte Indrykning. Foreløbig vilde de tyske Flyvemaskiner ikke paabegynde noget Bombardement, men være rede dertil, dersom Svaret ikke blev imødekommande. Udenrigsministeren havde svaret, at han maatte nedlægge Protest mod Neutralitetskrænkelsen, at Militæret som bekendt havde Ordre til Modstand, og at han maatte forelægge Henvendelsen for Kongen og Statsministeren. Dette erkendtes med stærk Fremhævelse af, at det hastede.

Forsvarsministeren meddelte, at der, medens Gesandten opholdt sig hos Udenrigsministeren, til Krigsministeriet og Marineministeriet var indløbet Meddelelser om, at Tyskere var gaaet over Grænsen ved Krusaa og havde gjort Landgang ved Middelfart, Korsør, Nyborg og paa Langeliniemolen i København. Sidstnævnte Tropper var derefter trængt ind i Kastellet.

— Noget efter Kl. 5 indfandt de 3 nævnte Ministre sig sammen med Viceadmiral Rechnitzer og Generalløjtnant Prior paa Amalienborg.

Endnu før den samlede Konference med Kongen var paabegyndt noget før Kl. 5.30, telefonerede den tyske Gesandt til Amalienborg og spurgte efter Svaret, idet han erindrede om, at det var nødvendigt for ham meget snart at give den tyske Regering Meddelelse om det danske Svar.

Efter at Kongen og Kronprinsen havde faaet forelagt Situationen af Statsministeren og Udenrigsministeren, fandt en Raadslagning Sted mellem de tilstedeværende. Alle Deltagerne var klar over, at det i den foreliggende Situation, hvor der var Tale om, at et ganske uvarslet Overfald var under fuld Udvikling, ikke vilde være muligt at forhindre Gennemførelsen af den paabegyndte Aktion eller at yde effektiv Modstand. General Prior mente, at der endnu ikke var ydet Modstand nok, medens de andre Deltagere var af den Opfattelse, at man — som Forholdene laa — burde indstille Kampen nu og søge en Ordning med den tyske Regering, idet en fortsat Modstand kun kunde føre til det samme Resultat, blot under langt haardere Vilkaar for Land og Folk, naar den danske Modstand var nedkæmpet.

Omkring Kl. 6 afsluttedes Raadslagningen med, at Kongen gav Tilslutning til den Opfattelse, at Kampen burde indstilles. Der blev givet den tyske Gesandt Meddelelse om Beslutningen, og der udsendtes derpaa Ordre til de danske Tropper om ikke længere at yde Modstand.

— De tilstedeværende Ministre godkendte den paa Amalienborg truffne Beslutning.

Efter en kort Drøftelse vedtog Ministermødet derpaa at lade Rigsdagen sammenkalde til Møde samme Aften og at opfordre Venstre og Konservative til nu at lade sig repræsentere i Regeringen med hver 3 Medlemmer.

I nogle Møder senere paa Dagen drøftedes en Række af de Enkeltheder, som der skulde tages Stilling til i Anledning af den tyske Besættelse, og i et Møde Kl. 20.30 Aften gaves Meddelelse om, at Venstre og Konservative havde besluttet at træde ind i Ministeriet med hver 3 Medlemmer.

Desuden godkendtes den Tale, som Statsministeren havde udarbejdet til Rigsdagens Fællesmøde samme Aften.